

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, SAUSIS – JANUARY 17, 2013 • Vol. CIV Nr. 7 Kaina 1 dol.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 01-16-13

PERIODICALS

„Grandiečius“ aplankė viešnia iš Lietuvos – 5 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

- Tema: Visagino atominė elektrinė – 2
- Cenzūros trauka – 3
- Atvykome iš Rytų šalies – 3
- 22-eji Lietuvos metai – JAV diplomatų akimis – 4
- Laisvės gynėjų atminimas NY – 5
- „Skautybės kelias“ – 6
- „Draugo“ lietuviukai – 7
- „Dainava“ ruošiasi kelionei į Washington, DC – 8
- Kaip kandidatas į JAV prezidentus mus bombardavo – 12, 14
- Kultūrinė veikla (3) – 13

Valiutų santykis
1 USD — 2.59 LT
1 EUR — 3.45 LT

J. Mekui įteiktas Prancūzijos meno ir literatūros ordinas

New York (LR gen. konsulato New York ir „Draugo“ info) – Šių metų sausio 15 d. Prancūzijos ambasados kultūros padalinyje New York Jonui Mekui buvo suteiktas aukščiausias Prancūzijos Meno ir literatūros ordinas – L'Ordre des Arts et des Lettres. 1992 m. J. Mekas tapo Prancūzijos Meno ir literatūros ordino kavaleriumi, o 2000-iais – šio ordino oficeriumi. Apdovanojimą įteikė Prancūzijos ambasados JAV kultūros patarėjas Antonin Baudry. Apdovanojimo metu lietuvių pasveikino Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas.

Įteikdamas ordiną Prancūzijos kultūros patarėjas JAV A. Baudry pažymėjo, kad Jono Meko dėka galima matyti legendinių pasaulio ir ypač Prancūzijos režisierių filmus New York. J. Mekas įkvėpė daugelį žymybių, o jo darbai puikuoja garsiausiuose pasaulio muziejuose.

Prancūzijos meno ir literatūros ordinas pirmą kartą įteiktas 1957 m., o nuo 1963 m. šis apdovanojimas yra Prancūzijos nacionalinio ordino „Už nuopelnus“ dalis. Apdovanojimai skiriami už nuopelnus meno ir kultūros srityje. Prancūzijos meno ir literatūros ordino kavaleriais yra tapę – Oskaras Koršunovas, A. Vizgirda, Juozas Miltinis (po mirties). Tarp gavusiųjų Prancūzijos Meno ir literatūros ordinus yra ir V. Havel, E. Kusturica, G. Clooney, D. Bowie, S. Connery, B. Dylan ir C. Eastwood.

LR gen. konsulas New York V. Sarapinas, J. Mekas ir Prancūzijos kultūros patarėjas A. Baudry. LR gen. konsulato NY nuotr.

Lietuva dalyvaus „The New York Times“ turizmo parodoje

Lietuva NYT turizmo parodoje 2009 metais.

„Draugo“ archyvo nuotr.

New York (LR gen. konsulato New York, „Draugo“ info) – Šių metų sausio 18–20 dienomis Jacob K. Javitz parodų centre New York vyks jubiliejinė, dešimtoji „The New York Times“ turizmo paroda. Parodoje antrus metus iš eilės bus įrengtas Lietuvos standas, kuriame bus pristatomos turizmo į Lietuvą galimybės. Pristatyti Lietuvą atvyksta Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos darbuotojai, savo atstovus taip pat turės Estija ir Latvija.

Lietuvos valstybinis turizmo departamentas sausio 18 d. 4 val. p. p. kviečia į Lietuvos turizmo galimybių pristatymo renginį, skirtą turizmo agentūroms, žurnalistams ir visiems, dirbantiems turizmo srityje. Šio renginio metu taip pat bus vaišinama lietuviška duona, sūriu ir šakočiu, dovanojami lietuviški suvenyrai.

Lietuva parodos metu taip pat pristatys kultūrinę programą – sausio 19 d. 1:15 val. p. p. lankytojus linksmins tautinių šokių kolektyvas iš New Jersey „Viesulas“, o sausio 20 d. 11:45 val. ryto. parodos dalyviai galės džiaugtis vaiku choro „Varpelis“ dainomis ir šokiais.

JAV „Chevron“ patvirtino dalyvaujanti konkurse Lietuvoje

Vilnius (BNS) – JAV energetikos milžinė bendrovė „Chevron“ sausio 16 d. oficialiai patvirtino dalyvaujanti tarptautiniame skalūnų dujų bei naftos paieškos ir gavybos Lietuvoje konkurse. Tai naujienu agentūrai BNS patvirtino „Chevron“ išorinės komunikacijos patarėja Europai, Eurazijai ir Vidurio Rytams Sally Jones.

„Aš galiu patvirtinti, jog ‘Chevron’ pateikė pasiūlymą angliavandenilių išteklių paieškos konkursui Šilutės-Tauragės plose. Šiuo metu konkurso komisija vertina pasiūlymą. Kaip vienintelis konkurso dalyvis, mes tikimės, kad mūsų pasiūlymas yra priimtinas“, – sakė „Chevron“ atstovė.

Lietuvos kariuomenės vadas dalyvauja NATO posėdyje

Vilnius (BNS) – Lietuvos kariuomenės vadas generolas leitenantas Arvydas Pocius dalyvauja NATO karinio komiteto posėdyje ir su kolegomis aptaria operacijos Afganistane eigą bei Aljanso veiklą šioje šalyje po 2014 m. Dvieju dienų susitikimas prasidėjo sausio 16 d. Jo metu NATO šalių kariuomenių vadai aptaria karinius naujosios NATO strateginės koncepcijos įgyvendinimo aspektus, NATO keitimosi eigą ir vykstančias karines operacijas Balkanuose bei Afganistane. Taip pat kalbama apie NATO veiklą Afganistane, pasibaigus Tarptautinių saugumo paramos pajėgų operacijai.

DRAUGAS 4545 -WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

TELKINIAI

Washington, DC

Iš kairės: ambasadorius Darryl Johnson, JAV Užsienio tarnybos instituto dėstytoja Angelė Bailey, buvęs JAV ambasadorius pavaduotojas Lietuvoje Anthony Spakauskas. Ludo Seger nuotraukos

LR atstovė Tarptautiniame valiutos fonde, valdybos narė Giedrė Balčitytė (k.) ir nauja JAV ambasadorė Lietuvoje Deborah McCarthy.

Dvidešimt dveji Lietuvos metai – JAV diplomatų akimis

ROSSETA VINGEVIČIŪTĖ-WILBUR

JAV diplomatai Lietuvoje tuokėsi, augino sodus, grybavo, ragavo naminukę ir mėgino patys gaminti cepelinus. Kone kiekvienas pabrėžė, kad treji darbo Lietuvoje metai buvo ypatingas laikotarpis jų karjeroje ir šeimos gyvenime, net nepaisant ilgos šaltos žiemos.

Lietuvos Respublikos ambasada Washington, DC šiomet nutarė skaudžius 1991 m. Sausio 13-osios įvykius prisiminti su amerikiečiais diplomatais, kurie dirbo Lietuvoje per paskutinius dvidešimt metų nuo diplomatinių santykių tarp valstybių atnaujinimo.

Kaskart, kai apima pagunda niurnėti dėl netobulos Lietuvos, tereikia giliai įkvėpti ir protu suvokti bei širdimi pajusti, jog praėjo vos dvidešimt dveji metai nuo tos nakties, kai sovietų tankai Vilniuje traiškė žmones ir trapią valstybę. Ir kad 1991 m. sausio 13-osios košmaro liudininkai dar gerai prisimena, jog viltis buvo didesnė už baime, o tikėjimas Lietuva stipresnis už Raudonąją armiją. Ir tą naktį žuvusių artimiesiems dar tebeskauda dėl nebaigtų gyvenimų ir dėl to, kad jų dukros, sūnūs ir vyrai taip ir nepamatė Lietuvos, kurioje gali išrinkti ir kritikuoti savo valdžią, gali iš Lietuvos laisvai išvažiuoti ir laisvai į ją sugrįžti, gali sėsti į savo automobilį ir nuvykti apsipirkti tada, kai nori, o ne tada, kai „paduoda“ dešros, batų ar televizorių.

JAV diplomatai per paskutinius dvidešimt dvejus metus iš arti matė, kaip Lietuva iš prispaustos Sovietinės respublikos virto šalimi – išdžia ir patikima NATO partnere, demokratijos pavyzdžiu kitiems ir demokratijos šaukliu.

JAV Valstybės departamento Valstybės sekretoriaus padėjėjo pavaduotojas (Principal Deputy Assistant Secretary) politiniams-kariniams klausimams Thomas Kelly, dirbęs JAV ambasadoriaus pavaduotoju Lietuvoje 2003–2006 m.

Anthony Spakauskas, vienas pirmųjų JAV pareigūnų nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje, pasakojo graudžiai komiškas istorijas apie neveikiančias Vilniaus oro uosto duris, JAV ambasados patalpų paieškas ir nediplomatines priemones, keičiant JAV dolerius į talonus. Bet A. Spakauskas taip pat prisiminė, kaip, sugrįžęs į Lietuvą 1998 m., atrado šalį, kurioje sklandžiai veikė ne tik oro uosto durys, bet kurioje „viskas veikė“.

Darryl Johnson, pirmasis JAV ambasadorius Lietuvoje po Nepriklausomybės atkūrimo, į Lietuvai svarbios dienos paminėjimą atkeliavęs iš Seattle, 1992 m. Lietuvoje tuokėsi, o Lietuvos diplomatijos legenda Stasys Lozoraitis, jaun. organizavo priėmimą jo vestuvių proga.

Thomas Kelly, aukštas ir ūgiu, ir pareigomis JAV Valstybės departamente, 2004–2007 m. buvo JAV diplomatinės misijos Lietuvoje vadovo pavaduotojas. Kadangi daugumą JAV ambasadorių bei ambasados darbuotojų teko Lietuvoje man asmeniškai sutikti, o su daugeliu ir nemažai bendrauti, galiu pasakyti, jog T. Kelly buvo vienas aktyviausių ir Lietuvai palankiausių diplomatų, kuris ir dabar mieliai dalyvauja lietuviškuose Washington renginiuose. Šiuo metu karinį bendradarbiavimą JAV Valstybės departamente kuriojantis T. Kelly ypatingai pabrėžė Lietuvos patikimumą ir pasiryžimą padėti partneriams bendrose misijose. Diplomas, mėginęs paaiškinti artimos partnerystės tarp mažos Lietuvos ir galingos JAV priežastis, kaip vieną pagrindinių minėjo veiklią Lietuvos išeiviją Amerikoje.

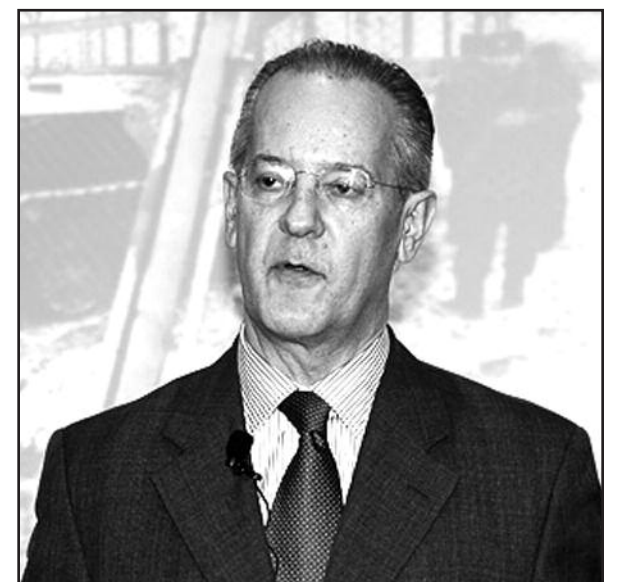
T. Kelly į savo pasakojimą gražiai įpynė ir Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio istoriją bei pastebėjo, jog Lietuvos dešimties litų banknotas yra vienintelė valiuta pasaulyje, ant kurios įamžintas netoli Čikagos esantis Palwaukee municipalis oro uostas – šio oro uosto ženklas aiškiai matomas ant Stepono Dariaus lakūno kepurės.

John Cloud, JAV ambasadorius Lietuvoje 2006–2009 m., žavėjosi Almos Adamkienės labdaringa veikla, gyrė sausio 11 d. renginyje dalyvavusį generolą Joną Kronkaitį, kuris tiek daug padarė, kad Lietuvos kariuomenė atitiktų NATO reikalavimus. J. Cloud taip pat prisiminė, jog jam teko pasitikti pirmojo Afganistane žuvusio Lietuvos kario Arūno Jarmalavičiaus palaikus ir kalbėti su jo šeima. Ambasadorius prisipažino esantis karštas krepšinio sirgalius, todėl Lietuvoje sakė rungtynių matęs tiek, kaip niekur kitur.

Ir nors tą vakarą German Marshall Fund buvo mažokai tiesiogiai kalbėta apie Sausio 13-osios įvykius ir aukas, žinojai, jog toks vakaras buvo įmanomas tik todėl, kad tą naktį prieš dvidešimt dvejus metus lietuviai neiš-

sigando ir nepalūžo. Ir kad jų drąsa ir stiprybė priverstė pasaulio galinguosius atsisukti į Lietuvą ir jos nebepalikti.

Kad Lietuva svarbi, bylojo ir pilnutėlė German Marshall Fund salė. JAV sostinėje, kur socia-

German Marshall Fund of the United States viceprezidentas Ivan Vejvoda.

linių vakarėlių tvarkaraštis perpildytas, tiek daug užimtų JAV Valstybės departamento pareigūnų, diplomatų, Lietuvoje dirbusių verslininkų ir net grupė Pennsylvania nacionalinės gvardijos kariūnų, sausio 11 dienos, penktadienio, vakarui pasirinko būtent Sausio 13-ajai atminti skirtą LR ambasados ir German Marshall Fund surengtą Lietuvos bičiulių susitikimą. Kaip sakė LR ambasados JAV ministras patarėjas Simonas Šatūnas, „tai didi ir pergalinga diena Lietuvos istorijoje ir mes ją turime garbingai minėti“.

JAV kompanijos „Strategic Staff Solutions“ viceprezidentas Jeff Nelson (k.) ir atsargos generolas Jonas Kronkaitis.

Lemont, IL

„Grandies” repeticijose – šių metų folkloro „Oskaro” laureatė iš Lietuvos

Ramunė Kubiliūtė

Per šias žiemos šventes Čikagos apylinkėse lankėsi Panevėžio miesto choreografė, vaikų ir jaunimo liaudiškų šokių ansamblio „Grandinėle” meno vadovė, 2012 m. pasaulio folkloro „Oskaro” savininė Zita Rimkuvienė. Baigdama savo viešnagę, kurios metu lankėsi pas giminaičius (įskaitant naują anūkėlį) ir pažįstamus, ilgametę šokių choreografę ir mokytoją vieną šeštadienį pavadavo lietuvių tautinių šokių mokytoją Čikagos lituanistinėje mokykloje, kur lietuviško šokio mokė savo anūkę ir kitus jaunus šokėjus. O sekmadienį, sausio 6 d., ji apsilankė net kelių „Grandies” ratelių repeticijose. Vienur ji pamokė naujų šokių, kitur stebėjo repeticiją, parodė keletą šokių žingsnių.

Pasak ansamblio „Grandis” vadovės Violetos Smieliauskaitės Fabianovich, „Grandis” ir jos vadovai kolegiskus ryšius su Zita Rimkuviene palaiko nuo 1996 m. Su ja kiekvienas pabendraavimas yra mielas ar jis vyktų Čikagoje, ar kurioje nors

Zita Rimkuvienė (penkta iš k.) su „Grandies” veteranų (pagyvenusiu) šokėjų ratelio šokėjais.

„Grandies” archyvo nuotr.

liaudies šokių populiariausiai choreografei įteikė padėką už miesto garsinimą ir reikšmingą kultūrinę veiklą.

Sunku net įsivaizduoti, kaip viena mokytoja visur spėja, matyt, jos profesija ir yra jos pašaukimas. Alkas.lt žurnalistams ji sakė: „Kol šokti tautinių šokių eina vaikai, kol jie domisi folkloru, tol noriu dirbti. Pati širdis plazda polkos ritmu...” Z. Rimkuvienė moko lietuvių tautinių šokių ne tik mokyklose, bet ir dirba su

„Grandinėle” bei Panevėžio bendruomenių rūmų vyresnio amžiaus žmonių šokių ansambliu „Linas”. Pasak jos, 2012 metai buvo turtingi ne vien pasirodymais visoje Lietuvoje, bet ir aštuoniomis kelionėmis su įvairiais šokių rateliais į festivalius bei pasirodymus užsienyje. Paklausta, kur su šokėjais keliaus ateityje, viešnia prasitarė, kad turi vilčių, jog gal pasiseks su šokėjais nukeliauti į Japoniją ir į pietinį pusrutulį – į Australijoje ir Pietų Amerikoje rengia-

mas įvairias šventes.

Ilgametei lietuvių tautinių šokių puoselėtojai linkime sėkmės visuose užsibrėžtuose užsimojimuose. Laukime jos kito apsilankymo Čikagoje ir „Grandies” šokių repeticijose. O grandiečiai jau pradėjo ruošti savo artėjančiam koncertui ir kitiems pasirodymams.

Ramunė Kubiliūtė – Lietuvių tautinių šokių ansamblio „Grandis” šokėja.

New York, NY

Tautiškomis giesmėmis pagerbtas Laisvės gynėjų atminimas

Iš kairės į dešinę: LR gen. konsulato New York trečioji sekretorė Laura Žilijevaitė, trečioji sekretorė Agnė Sakalauskaitė, JAV LB New York apygardos pirmininkė Ramutė Žukaitė, LR gen. konsulas New York Valdemaras Sarapinas, ilgametė Brooklyn-Queens apylinkės pirmininkė Vida Jankauskienė, dabartinė Brooklyn-Queens apylinkės pirmininkė Rasa Sprindys, Manhattan apylinkės pirmininkas Laurynas Vismanas.

LR gen. konsulato NY nuotr.

„Grandies” ansamblio vadovė Violeta Smieliauskaitė Fabianovich (k.) su viešnia.

šokių šventėje Lietuvoje ar šiapus Atlanto. Bus įdomu pamatyti, ar Zitios Rimkuvienės pamokyti nauji šokiai bus įtraukti į „Grandies” šokių repertuarą. Gal net vienas ar keletas bus sušokti ansamblio metiniame koncerte, kuris vyks šių metų gegužės 11 d.? Tai paliksime ansamblio vadovės ir mokytojų sprendimui.

Veteranų ratelio šokėjai, su kuriais miela viešnia iš Lietuvos pradėjo savo apsilankymą „Grandies” repeticijose, buvo dėkingi, kad talentinga mokytoja juos išmokė net du naujus lietuvių tautinius šokius. Žinoma, prieš juos kur nors parodant, su ratelio mokytoja Vida Brazaityte dar tektų gerokai juos parepetuoti...

Zita Rimkuvienė yra viena iš 13 choreografų iš 10 šalių, kuriems paskirtas praėjusių metų pasaulio folkloro „Oskaras”. Šis apdovanojimas Tarptautinės folkloro asociacijų sąjungos lietuviui paskirtas už liaudiško šokio puoselėjimą ir jo sklaidą. Zita Rimkuvienė yra trečioji ši garbingą apdovanojimą gavusi lietuvė. Ją gruodžio mėnesį taip pat pagerbė Panevėžio miestas, kuriame ji gyvena ir dirba. Savivaldybės meras Vitalijus Satkevičius 35 metus lietuvių

Sausio 13-ąją, sekmadienį, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas kartu su žmona Vyte Sarapiniene dalyvavo New York Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo parapijos šv. Mišiose laisvės gynėjams atminti. Mišių metu vyko iškilminga procesija, kurioje gen. konsulas, Vyte Sarapiniene ir kiti nešė Laisvės gynėjų nuotraukas ir žvakutes.

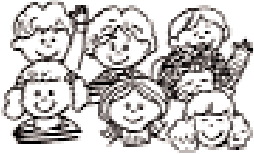
Po Mišių parapijos salėje vyko Laisvės gynėjų minėjimas. „Po Sausio 13-osios Lietuva pasijuto tarsi atlaikiusi didelį išbandymą. Mūsų ši skaudi patirtis neišgąsdino, o padarė stipresniais. Kiekviena gyvybė yra labai svarbi. Sausio 13-oji yra tragiška diena mūsų tautos istorijoje, ir mūsų brangūs Laisvės gynėjai niekada nebus pamiršti. Kviečiu visus sutikti šią dieną pakelta galva, nes tai – ir

mūsų pergalės, ir laisvės diena. Ir jei vėl tektų ginti Tėvynę, mes vėl būtume tokie pat tvirti ir bebaimiai”, – kalbėjo gen. konsulas Sarapinas.

Minėjimo metu taip pat kalbėjo New York Brooklyn Queens apylinkės pirmininkė Rasa Sprindys, invokaciją tarė kun. Vytautas Volertas, Maironio lituanistinės mokyklos mokiniai deklamavo poeto Vytauto Marcinkevičiaus eiles. Minėjimo pabaigoje Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo parapijos choras, kartu su visais dalyviais, giedojo Lietuvos himną, tautines giemes „Lietuva brangi”, „Leiskit į Tėvynę”, „Vai, ko nusižvengei, bėrasai žirgeli”.

LR gen. konsulato NY info

„DRAUGO“ LIETUVIUKAI

Redaktorė Laima Apanavičienė • El. paštas: laimaa@hotmail.com

Trys karaliai mokykloje lankėsi kartu su „Svajone“

KARILĖ VAITKUTĖ

Nespėjome nė Kalėdų Senelio dovanomis atsidžiaugti, o štai jau vėl į mokyklą. Pirmasis š. m. šeštadienis po žiemos atostogų Čikagos lituanistinės mokyklos vaikams buvo ypatingas, nes mokykloje jų laukė staigmena – mokiniai galėjo pasidžiaugti pop choro „Svajonė“ koncertu. Koncertą padovanojo labdara užsiimantis moterų klubas „Alatėja“. Klubą jau prieš septynerius metus įkūrė Audronė Sidaugienė ir dar keletas bendraminčių. Šiuo metu branduolį sudaro trylika moterų, kurių didžioji dauguma dirba Čikagos lituanistinėje mokykloje. Prieš

„Svajonės“ vadovė Alina Šimkuvienė.

Kalėdas „Alatėja“ rengė gerumo ir dosnumo akciją „Padovanok pirštines – sušildyk širdį Lietuvoje“ ir ragino mokinius ir jų tėvelius bei mokytojus dovanoti pirštines, šalikus, kepures, kuriuos norėjo siųsti į Lietuvą. Mokyklos koridoriuje stovėjo didžiulė dėžė, į kurią mokiniai dėjo atneštas dovanas Lietuvos vaikams. Surinkti žieminiai daiktai jau išsiųsti į Lietuvą ir džiugins Šiaulių neįgalųjų vaikų mokyklos ir dviejų mokyklų Linkuvoje vaikus. Tiesa, be ČLM mokinių sudovanotųjų, į Lietuvą buvo nusiųsti ir Montessori mokyklos „Žiburėlis“ duoti daiktai. Atsidėkodama už mokinukų pastangas remti Lietuvos vaikus, „Alatėja“ jiems padovanojo „Svajonės“ koncertą.

Tiek mažuliukams, tiek vyresniems mokiniams buvo smagu pasiklausyti dainų apie žiemą, apie Kalėdas, apie sniegą ir senius besmegenius bei pasigrožėti baltai tarsi sniegas apsirengusiomis mergaitėmis (ir trimis berniukais). Ypač nuoširdžiai dainavo patys mažiausieji – trejų-penkerių metų vaikučiai. Jie ir susilaukė daugiausiai plojimų. Pop chorui „Svajonė“ vadovauja Alina Šimkuvienė. Choras yra įsikūręs „Menų pastogės“ patalpose Čikagos priemiestyje Willowbrook.

Per pertraukėles tarp dainelių mokyklos direktorės pavaduotoja A. Sidaugienė vaikams suspėjo ir papildomų namų darbų užduoti. Kaip ji pati sakė, kad nebūtų pernelyg nuo-

„Svajonės“ koncertas Čikagos lituanistinėje mokykloje.

L. Apanavičienės nuotr.

boodu namuose sėdėti ir sniego laukti, vaikai galėtų nupiešti žiemą, o piešinius atnešti į mokyklą įvertinimui. Taip pat mokytoja priminė vaikams, kad šiandien – Trijų Karalių šventė. Išsikvietusi tris didžiausius dešimtočius, uždėjo jiems auksu tviskančias karūnas ir pasakojo stebuklingą kreidą ant durų užrašytų trijų raidžių – K+M+B – galią. Tai – Trijų Karalių vardų pirmosios raidės ir tie, kurie po šv. Mišių bažnyčioje gavę kreidos, jas užrašė ant savo namų durų, gali būti ramūs, nes jų namai bus apsaugoti nuo piktų dvasių.

Na, o kadangi kaip tik tą šeštadienį mokykloje prasidėjo skaitymo konkursas, mokinukai buvo raginami perskaityti kuo daugiau knygelių, ypač dabar, kai yra laiko, nes dar neprisnigę ir nesinori eiti į kiemą žaisti. Pavaduotoja pažadėjo, kad šiemet

mokiniai už perskaitytas knygas dovanėlių gali tikėtis daugiau nei pernai. Mokyklos bibliotekininkė Dovilė Ruscitti, kuri mokiniams paruošia atsiskaitymo už perskaitytas knygas lapus, teigė, kad mokiniams iki ketvirtos klasės šiemet skaityti bus lengviau, nes jiems nereikės aprašinėti kiekvienos perskaitytos knygelės. Bus leidžiama aprašyti tik vieną, o kitų reikės surašyti tik pavadinimus ir autorius. Norima neapsunkinti pačių mažiausiųjų skaitytojų ir nenumalšinti jų noro skaityti. Vyresnieji vis tik turės aprašinėti kiekvieną perskaitytą knygelę. Jei norimos knygos mokinyms nerastų mokyklos bibliotekoje, skaityti galima ir namie turimas knygas.

Taip ir baigėsi pirmasis mokslo šeštadienis po žiemos (kuri vis dar neatėjo) atostogų.

Kino filmas „Vargdieniai“ („Les Misérables“)

ANDRIUS KRIAUCIŪNAS

Filmas pastatytas pagal žinomo prancūzų rašytojo Victor Hugo romaną. Filmą prasižada vaizdu – vergai tempia laivą į krantą. Atitempus laivą, kapitonas įsako vienam vergui pakelti ir atnešti vėliavą. Vergas ją pakelia ir atneša. Kapitonas praneša vergui, kad jis paleidžiamas į laisvę, su sąlyga – kas mėnesį turi prisistatyti miesto valdžiai. Vergo vardas – Jean Valjean. Jis tapo vergu, pavogęs duonos kepalą, kurį atidavė sergančiam savo sesers vaikui. Jean Valjean pabandžius pabėgti iš kalėjimo, jam buvo prateštas kalnimo laikas. Kalėjime jis išbuvo 19 metų.

Tapęs laisvu Valjean bando įsidarbinti, bet buvusį kalinį visi atstumia, kai kurie jį net primuša. Jis suplėšo visus savo dokumentus, įrodančius jo praeitį, ir bando pradėti gyvenimą iš naujo. Jam padeda vyskupas, apgynęs jį nuo policijos. Galų gale Valjean pasisekė sukurti naują gyvenimą ir jis tapo miesto meru.

Tuo pat metu jo ieško Javert, tas pats kapitonas, kuris Valjean paleido iš kalėjimo. Kapitonas jį seka, nes Jean Valjean niekad neprisistatė miesto valdžiai ir tuo sulaužė įstatymą. Javert nelabai sekasi rasti Jean Valjean.

Viena moteris paprašo Jean Valjean pagalbos – surasti jos vaiką ir jį prižiūrėti. Jis randa moters dukrą Cosette, kurią imasi prižiūrėti. Atsiimdamas skriaudžiamą merginą, Jean Valjean padengia išlaidas, kurias mergaitės globėjai neva patyrė augindami mergaitę.

Įvykiai vyksta prancūzų revoliucijos metu. O kas toliau? Ar Javert pagaus J. Valjean, kas atsitiks su Cosette, ar pavyks revoliucija? Kad sužinotum, reikia pažiūrėti filmą.

Ar filme vaidina žinomi aktoriai?

Taip, filme vaidina keletas gerai žinomų aktorių: Hugh Jackman („Happy Feet“, „X-Men“, „Flushed Away“), Russell Crowe („Robin Hood“, „Master and Commander“, „Gladiator“) ir Anne Hathaway („Rio“, „Alice in Wonderland“, „The Dark Knight Rises“).

Kadras iš kino filmo „Vargdieniai“ („Les Misérables“).

Kas labiausiai patiko?

Man labiausiai patiko vaikai, dalyvaujantys revoliucijoje. Nors pats filmas nelabai patiko, yra dalykų, kurie gali kitiems patikti. Tai filmas – muziklas, tad daug dainavimo. Tai gal neįprasta. Muzikiniame filme „Muzikos garsai“ („Sound of Music“) daug daugiau kalbama, todėl ir suprasti, kas vyksta, buvo lengviau. Filmą gali patikti

tiems, kas mėgsta istoriją.

Filme labai įdomu stebėti kovą tarp Jean Valjean ir Javert, vis būna kokių nors staigmenų. Dažniausiai įvyksta ne tai, kaip mano žiūrovas.

Kas nepatiko?

Filmas – labai ilgas, tęsėsi beveik tris valandas, tad vos neužmigau. Man jame per daug dainavo, be to – mažai veiksmo, daug tamsių ir liūdnu scenų.

Mamai nepatiko, per silpni solistų balsai ir tai, kad kartais filme buvo per daug vulgarumo. Taip pat filmas jai pasirodė per ilgas.

Kam siūlyčiau pažiūrėti šį filmą?

Aš manau, kad filmas nelabai tinka žiūrėti vaikams. Man jau 14 metų ir ne viską supratau, kas ten vyko. Geriau šį filmą žiūrėti jaunuoliams nuo 16 metų ir vyresniems.

Kaip vertinu filmą?

Ši filmą žiūrėjome aš, brolis, tėvai ir seneliai. Mano dėdė taip pat matė filmą. Mūsų nuomonė labai įvairi: močiutė ir dėdė filmą įvertino 10 taškų, mama – 8 taškais, brolis Gytis – 7, senelis – 3, tėvas – 2.5, o aš tik 2 taškais. Tinklapyje rottentomato.es.com rašoma, kad 72 proc. žiūrovų filmą vertina teigiamai, 86 proc. žiūrovų filmas patiko. Taigi, – nuomonė labai įvairi.

Ar verta šį filmą žiūrėti kino teatre?

Labai sunku pasakyti. Jeigu nori tik pažiūrėti filmą geriau išsinuomoti. Reikia pasakyti, kad yra ir išpūdingų vaizdų (pvz., filmo pradžia, kai plukdo laivą), kurie didesnę išpūdį padarys žiūrint šį filmą kino teatre. O jeigu patinka muzika, tai verta filmo kopiją nusipirkti.

Ruošia Nijolė Nausėdienė • El. paštas: nausediene@hotmail.com

MŪSŲ STALUI

Žiemą stiprinkime save kopūstais

Kopūstą galima vadinti viena populiariausių daržovių pasaulyje. Kopūstai itin populiarūs buvo jau senovėje, o ir dabar jie nė kiek nenusileidžia kitoms daržovėms, ypač savo gydomosiomis savybėmis.

Ši nuostabi augalų ėmė auginti dar senovės iberai Pirėnų pusiasalyje, iš Iberijos kopūstai pateko į Egiptą, Graikiją ir Romą. Ilgą laiką žmonės vartojo laukinius kopūstus. Kruopščiai atrenkant pačius sveikiausius ir tvirčiausius pavyzdžius ir juos dauginant, atsirado keletas naujų kopūstų rūšių. Beje, žodis „kopūstas“ yra kilęs iš senovės romėnų „caput“ („galva“), taip pabrėžiant savotišką šios daržovės formą.

XV–X a. prieš Kr. kopūstus daug kas augino senovės Egipte. Tiesa, baltagūžis kopūstas kilmingųjų namuose tais laikais buvo laikomas rafinuotu desertu. Dar Ramzio II laikų gydytojai jį laikė ypač naudingu ir siūlė įtraukti į vaikų valgiaraštį.

Įdomu tai, kad senovės graikai kopūstą laikė blaivybės simboliu: jam buvo priskiriama magiška jėga, gebanti išblaivinti. Tokia teorija išliko ir iki šių dienų, kai po pagirių žmonės griebiasi valgyti raugintų kopūstų. Žymus graikų filosofas ir matematikas Pitagoras tvirtino, kad kopūstas suteikia organizmui tvirtumo, žvalumo, šalina nuovargį, galvos skausmus ir nemigą, ramina nervų sistemą ir sukuria gerą nuotaiką. Beje, jis pats ilgą laiką užsiėmė kopūstų selekcija.

Kopūstai ypač išpopuliarėjo Karolio Didžiojo laikais. Vokietijoje ir Austrijoje jie – tiek švieži, tiek rauginti – tapo mėgstamiausiu valgiu. Su kopūstais buvo susiję nemažai papročių ir prietarų. Pavyzdžiui, Rytų Prūsijoje – kad kopūstų galvos išaugtų tankios, žemę po sėjos sumindavo, o šalia palikdavo didelį akmenį. Kartais dėl tos pačios priežasties šalia pasėtų kopūstų sodindavo dilgėlių.

Iš kopūstų burdavo lemtį: į vieną vagą sodindavo kopūstus su griežščiais ir pavadindavo vaikiną ir merginą vardais. Jeigu abu augalai gerai išaugdavo, atšokdavo vestuves, jeigu ne – pasiūlymo atsisakydavo. O Austrijos alpe egzistavo toks paprotys: nuotaka prieš jungtuves eidavo į virtuvę, kur vestuvių pietums būdavo gaminami rauginti kopūstai, ir pasūdydavo juos, kad vėliau susituokus „nesūdytų“ gyvenimo savo vyrui. Gruodžio 26

d. Austrijoje kopūstų nevalgydavo: pagal padavimą, tą dieną šventasis Steponas slėptuvę nuo persekiotojų rado kopūstų lauke ir pasislėpė tarp galvų.

Prancūzijoje kopūstus itin vertino dėl jų gydomųjų savybių ir net sukūrė šia tema priežodį: „La soupe aux choux au medecin ote cinq sous“ („Kopūsto galva iš gydytojo atima penkis su.“). Beje, būtent Prancūzijoje atsirado pajuokavimas apie tai, kad vaikai atrandami kopūstuose, dabar jis žinomas visame pasaulyje. O pasak vieno prancūzų poeto, labai aukštinusio kopūstus, „dar Adomas rojuje sodino kopūstų ežias, jie su meile auginti senovės Romoje, juos apdainavo Vergilijus“.

Kopūstai – sveikatai

Nuo senų laikų kopūstai buvo naudojami gydymo tikslais. Gydytojai skirdavo jų sergantiems avitaminoze, vandene, cukriniu diabetu, širdies ir kraujagyslių ligomis.

Gydomąsias kopūstų savybes lemia jų cheminė ir biocheminė sudėtis – kopūstuose esantys gliukozė ir fruktozė, ląsteliena, lengvai pasisavinami baltymai, vitaminai A, C ir B, folio rūgštis, mineralinių medžiagų junginys, organinės rūgštys, fitoncidas ir fermentai. Ypač vertinga ląsteliena, kurios kopūstuose yra 1,5 proc.

Kopūstuose daug mineralinių druskų. Ypač daug juose magnio, geležies. Dėl didelio kiekio kalio baltagūžiai kopūstai padeda pašalinti iš organizmo skysčius.

Baltagūžiai kopūstai dėl juose esančio jodo yra nepamainomas maistas žmonėms, kurių sutrikusi skydliaukės veikla. Juose esantis varis labai naudingas ligoniams, kurių pažeista nervų sistema. Baltagūžiuose kopūstuose mažai azoto junginių, todėl juos būtina įtraukti į turinčių inkstų sutrikimų ir sergančių diabetu žmonių valgiaraštį. Kopūstus taip pat siūloma valgyti žmonėms, linkusiems pilnėti ir norintiems numesti svorio.

Visiems žinoma, kad vitaminas C – svarbiausias žvalumo ir darbingumo šaltinis. Tad jo trūkstant, reikia valgyti raugintų kopūstų, nes rauginimo metu juose išlieka didelis kiekis askorbo rūgšties. Šviežiuose baltagūžiuose kopūstuose yra palyginti daug vitamino C: 100 g kopūstų – 45–60 mg.

Nors per ilgesnį laiką vitaminų ir mineralinių medžiagų kopūstuose sumažėja, tačiau net keletą mėnesių kopūstai išlieka maistingi ir išsaugo savo gydomąsias savybes. Gūžėje vitaminai yra pasiskirstę nevienodai: išoriniuose lapuose jų yra beveik dvigubai daugiau. Vitamino C ypač daug žaliuose viršutiniuose lapuose, kuriuos šeiminiškės dažniausiai išmeta. Nereikia iš aukšto žiūrėti ir į baltagūžių kopūstų ar kalafiorų kopūstkočius: jie irgi vertingi ir labai skanūs. Smulkiai supjaustyti kopūstkočiai – geras priedas prie įvairiausių

salotų, juos galima vartoti įvairioms sriuboms ir nuovirams.

Baltagūžiuose kopūstuose yra beveik visų vitaminų, taip pat ir U – metilmetionino. Jis vadinamas opas gydančiu vitaminu: padeda užgydyti skrandžio ir žarnyno gleivinės pažeidimus bei saugo nuo opų vystymosi šiuose organuose. Tačiau reikia atminti, kad švieži kopūstai netinka žmonėms, kurie serga opalige ir gastritu, o štai jų sultys jiems naudingos.

Kopūstų sultys naudojamos ir žaizdoms, votims bei nudegimams gydyti. Varginant odos uždegimui padeda ne tik kopūstų sultys, bet ir lapai. Dažnai kopūstų lapai naudojami kaip skausmą malšinantis kompresas sergant reumatu, radikulitu, podagra.

Kaip išsirinkti?

Rinkdamiesi kopūstus savo patiekalui, būkite labai atidūs jų išvaizdai. Pirkdami atkreipkite dėmesį į kopūsto kotą: jis turi būti baltas, be juodo apvado, o ant lapų neturi būti nei pilkų, nei rudų dėmių. Jeigu ant kopūstkočio matote juodą apvadą, ant lapų – pilkas ar rudas dėmes, vadinasi, kopūste pernelyg daug nitrātų. Rinkitės tankią kopūsto galvą. Išimtis – ankstyvieji vasariniai kopūstai. Jų galvos gali būti ne tankios, bet kotas – būtinai baltas.

Prieš pirkdami kopūstą būtinai pauostykite. Geras, šviežias kopūstas kvėpia maloniai ir kiek saldokai. Bet kokie pašaliniai pelėsio, amoniako, rūgštūs kvapai rodo, kad kopūstas – nešviežias.

Nepamirškite, kad viršutiniuose kopūstų lapuose ir kopūstkočyje susikaupia daug nitrātų.

Rauginti kopūstai

Rauginti kopūstai dar vadinami „Šiaurės citrina“. Žiemą jais galima pakeisti žalias daržoves ir žalumynus. Jiems tereikia trupučio druskos. Jei rauginti kopūstai itin rūgštūs, į juos galima įpjaustyti šviežių kopūstų. Kopūstų sūrymą (ypač daug jo būna pavasarį) galima gerti po 0,5 puodelio 2–3 kartus per dieną (šilta). Toks gėrimas gerina tulžies išsiskyrimą, gerai veikia kasos darbą. Sakoma, kad kopūstų sūrymas vertingesnis už pačius kopūstus.

Tinkamai pasūdytus kopūstus reikia mirkyti; taip netenkama vitaminų, mineralinių medžiagų. Kai sūrymas silpnas, bakterijos suteikia kopūstams ne tik malonų, pikantišką skonį, bet ir gyvybę. Tad kopūstai tarsi atgyja. Marinuojant būna kitaip: acte žūsta bakterijos, žūsta ir „gyvosios ląstelės“. Marinuotos daržovės ar grybai – mirę augalai. Be to, baltasis actas ne tik slopina daržovių ir vaisių aromatą bei skonį, bet ir daro jas panašias į vieną kitą, „ardo“ skrandžio sienelę. Sūdant kopūstus, reikia dėti tik kmynų – 2–3 šaukštus kibirui.

Rūsiuose, balkonuose laikomi rauginti kopūstai ilgai išlaiko savo savybes (kai jie nesusūla ir neatitirpsta).

Kopūstai rauginami nuo seno, paprastai tai būna pagrindinės žiemos atsargos. Bandymais įrodyta, kad per mėnulio pilnatį užraugti kopūstai būna neskanūs ir greitai genda, jie suminkštėja, parūgštėja (agurkai irgi suminkštėja, pasidaro tuščiaviduriai). Geriausia daržoves sūdyti per mėnulio jaunatį, 5–6 dieną.

Parengta pagal „Sveikata iš gamtos“

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Planuojama įrengti antrą Medininkų punktą

Vilnius (BNS) – Siekiant suvaldyti vilkikų srautus Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje, planuojama įdiegti elektroninę eilių valdymo sistemą, padidinti tarptautinių pasienio punktų skaičių bei įrengti antrąjį Medininkų pasienio postą. Iš Europos Sąjungos Lietuva ir Baltarusija, gerindamos pasienio postų infrastruktūrą, gali tikėtis 20 mln. eurų paramos. Medininkų posto projektas galėtų būti pradėtas rengti kitos ES finansinės perspektyvos laikotarpiu 2014–2020 metais. Ateityje svarstoma

ties Medininkais statyti automobilių terminalą, kuris talpintų apie 150 vilkikų. Šiuo metu Medininkų postas yra pasiekęs didžiausią apkrovą ir pralaidumo padidinti nepavyktų padidinus muitininkų skaičių. Medininkų pasienio posto plėtros norėtų ir Baltarusija. Kaimyninė valstybė pritaria ir naujų tarptautinių pasienio postų steigimui. Nuo 1998 m. iki 2012 m. Medininkų pasienio posto apkrova išaugo šešis kartus. 1998 metais per postą važiavo 200,000, tuo tarpu pernai – 1,2 mln. automobilių.

N. Venckienė neigia kaltinimus

Vilnius (BNS) – Laikinoji Seimo tyrimo komisija, sprendžianti dėl „Drašos kelio“ partijos frakcijos seniūnės Neringos Venckienės teisinio neliečiamumo panaikinimo, prašys prokurorų pateikti vaizdo įrašą, kuriame matyti mergaitės perdavimas motinai. Pati N. Venckienė ne kartą yra minėjusi, kad vaizdo įrašas, kuriame matyti pernai gegužės 17 dieną Garliavoje, jos namuose, vykęs mergaitės perdavimas motinai, įrodytų, jog mažametė buvo paimta prievarta, o N. Venckienei metaimi kaltinimai nepagrįsti. Pernai birželį prašymą panaikinti N. Venckienės, kaip Kauno apygardos teismo teisėjos, imunitetą nagrinėjusi laikinoji Seimo komisija prašė prokurorų pateikti minėtą vaizdo įrašą, bet sulaukė neigiamo atsakymo. Tuomet

Neringa Venckienė.

Martyno Ambrazo nuotr.

prokurorai teigė, jog įrašas yra neskelbtina ikiteisminio tyrimo medžiaga.

Mirė laisvės kovotojas kun. A. Keina

Vilnius (Bernardinai.lt) – Žemiškąją kelionę baigė žymus sovietmečio laisvės kovotojas, tikėjimo vyras kunigas Algimantas Keina (1937 m. vasario 21 d. – 2013 m. sausio 16 d.). 1962 m. jis baigė Kauno kunigų seminariją ir buvo išventintas kunigu bei paskirtas vikaru į Naująją Vilnią. Dirbo įvairiose Lietuvos parapijose, garsėjo principinga laikysena,

Tėvynės ir laisvės meile. Nuo 1980 m. priklausė Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetui, kuris buvo labai svarbus laisvės kovos įrankis sovietinės okupacijos metu. Nuo pat Atgimimo pradžios tapo svarbiu Lietuvos Bažnyčios gyvenimo metraštininku, yra sukaupęs turtingą filmuotos medžiagos archyvą.

Ketinama uždaryti Lietuvos tyrimų centrą

Vilnius (BNS) – Su JAV informacijos technologijų milžine IBM mokslinių tyrimų srityje turėjusio bendradarbiauti Lietuvos tyrimų centro (LTC) veiklą ketinama nutraukti. Ūkio ministrė Birutė Vėsaitė pranešė, kad IBM dar 2011 m. rugsėjį paskelbė sustabdanti projektų įgyvendinimą, o 2012 m. birželį pasiūlė nutraukti sutartį. Sprendimas, kaip pasielgti, bus priimtas tik gerai apsvarsčius ir nuodugniai įvertinus visas įmanomas teigiamas ir neigia-

mas pasekmes. Siekiama priimti politiškai ir teisiškai palankiausią sprendimą. Pagal 2010 m. pasirašytą sutartį Lietuva IBM iki šiol yra sumokėjusi 10 mln. litų. Vyriausybei ir IMB pasirašius sutartį dėl centro steigimo, IBM per penkerius metus už patentavimą ir konsultacijas planuota sumokėti apie 130 mln. litų. Centrai iš viso buvo žadama kasmet skirti po 40 mln. litų, arba 200 mln. litų per penkerius metus.

Nuteistas buvęs saugumietis

Vilnius (BNS) – Lietuvos apeliacinis teismas sausio 14 d. sugriežtino bausmę už gyventojų trėmimą į Sibirą nuteistam 84 metų V. Kojaliui – vietoj piniginės bausmės jam skirta pusės metų laisvės atėmimo bausmė. Klaipėdos apygardos teismas 2011 m. jam buvo skyres 3,900 litų baudą. Šį nuosprendį apskundė prokuratūra, prašydama skirti penkerių metų laisvės atėmimo bausmę. Teismas skundą patenkino iš dalies. V. Kojalis pripažintas kaltu ir nuteistas už tai, kad, būda-

mas Lietuvos SSR saugumo darbuotoju, vykdė okupacinės valdžios sprendimus dėl Lietuvos partizanų šeimų, partizanų pagalbininkų ir stambiųjų ūkininkų iškeldinimo iš Lietuvos į SRSR šiaurės ir rytinius rajonus. Bylos duomenimis, 1952 m. rugpjūčio 5 dieną V. Kojalis kartu su trėmimo vykdytojais Tauragės rajone gyventojus pristatė į Viduklės geležinkelio stotį. Kitą dieną šeima geležinkelio vagonu buvo prievarta išvežta iš Lietuvos į Krasnojarsko sritį.

B. Obama surengė spaudos konferenciją

Washington, DC (BNS) – JAV prezidentas Barack Obama sausio 14 d. surengė spaudos konferenciją, likus savaitei iki jo prisiekimo prezidentu antrajai kadencijai. Jis kalbėjo apie biudžetą, ginklų kontrolę, imigracijos reformą. B. Obama iškart perspėjo apie naują ekonomikos krizę ir pareiškė, kad pasaulinės akcijų rinkos sutriks, jeigu respublikonai Kongrese nesutiks su valstybės skolinimosi limito pakėlimu. Kongresui atsisakius pakelti skolinimosi kartelę virš dabartinio 16,4 trln. dolerių, vėluotų socialinio draudimo čekių apmokėjimas, išmokos veteranams, algos kariškiams, oro uostų dispečeriams, sutarčių su smulkiuoju verslu vykdymas. Prezidentas dar pareiškė manąs, kad būtų protinga uždrausti kovos ginklus, pridurdamas, jog gavęs iš viceprezidento Joe Bideno pagrįstą planą, kaip pažaboti ginkluotą smurtą. B. Obama pridūrė, kad smul-

kiau apie ginklų kontrolę jis praneš vėliau šią savaitę.

•••

JAV gynybos sekretorius Leon Panetta, pajėgiausias pasaulyje kariuomenės vadovas, sausio 16 d. Vatikane susitiko su popiežiumi Benediktu XVI, pagarsėjusiu taikos šalininku. Bendrojoje audiencijoje Vatikano auditorijoje, kurioje buvo susirinkę apie tūkstantis žmonių, po popiežiaus kreipimosi į susirinkusius, L. Panetta ir keli pareigūnai asmeniškai pasikalbėjo su pontifiku, kuris padovanojo jiems rožinius. L. Panetta, kuris yra uolus katalikas, atvyko į Romą per savaitę trukusią kelionę po Europą, per kurią susitikinęs su gynybos ministrais ir tarsis dėl konfliktų Afganistane bei Malyje. Trečiadienį įvykęs susitikimas Vatikane buvo jau trečioji L. Panetta audiencija pas Katalikų Bažnyčios vadovą.

Prancūzijoje – protestai prieš gėjų santuokas

Paryžius (BNS) – Šimtai tūkstančių žmonių sausio 13 d. susirinko Paryžiuje prie Eiffelio bokšto, protestuodami prieš prezidento Francois Hollande planą iki birželio įteisinti gėjų santuokas ir galimybę įsivaikinti tos pačios lyties poroms. Daugelis demonstrantų sukorė ilgą kelią traukiniais ir autobusais iš provincijų. Marso laukų parkas prie Eiffelio bokšto buvo pilnas žmonių. Organizatoriai sakė, kad susirinko milijonas protestuotojų, o policija – kad jų buvo 340,000, tačiau šie skaičiai atrodo išpūdingi netgi prie protestų įpratusioje Prancūzijoje. F. Hollande kanceliarija pareiškė, kad protestuotojų buvo nemažai, tačiau tai nekeičia prezidento ryžto imtis šios reformos.

Tos pačios lyties asmenų santuokos yra įteisintos 11 šalių, įskaitant Belgiją, Portugaliją, Nyderlandus, Ispaniją, Švediją, Norvegiją ir Pietų Afrikos Respubliką, taip pat devyniose JAV valstijose ir sostinėje Washington.

Demonstracija Paryžiuje. EPA nuotr.

JT parėmė prancūzų įsikišimą į Malį

Bamakas (BNS) – Prancūzija gavo naują Jungtinių Tautų (JT) pritarimą savo kariniams veiksams Malyje. Ji antskrydžiais išvarė islamistus iš jų bazių Malio šiaurėje ir sustiprino savo sausumos pajėgas šarvuota kolona. Per JT Saugumo Tarybos, kurią sudaro 15 valstybių, susitikimą Malio klausimu buvo iš-

reikštas vieningas supratimas ir parama dėl karinio įsikišimo. JT taip pat nurodė, jog nuo kovos veiksmų Malyje pabėgo daugiau kaip 30,000 žmonių, ir apkaltino islamistus neleidus tūkstantiems jų keliauti į pietus. Džihado kovotojai Malio šiaurėje jau beveik 10 mėnesių yra įvedę brutalią islamo teisę.

Kinijos armija didina kovinius pajėgumus

Beijing (BNS) – Kinijos ginkluotosioms pajėgoms nurodyta šiais metais padidinti savo kovinius pajėgumus, didėjant įtampai ginče su Japonija dėl salų Rytų Kinijos jūroje. 2013 m. Kinijos liaudies ginkluotosios pajėgos turėtų sutelkti didelį dėmesį į gebėjimą kovoti ir laimėti mūšį. Ruošdamosi kovos veiksams,

ginkluotosios pajėgos taip pat privalo uoliai stiprinti karinius mokymus tikram mūšiui artimomis sąlygomis ir didinti pastangas ugdyti iškilus kariškius. Šiame pranešime neminimas ginčas su Tokiju dėl Japonijos administruojamų salų Rytų Kinijos jūroje, kurios Japonijoje vadinamos Senkaku, o Kinijoje – Diaojū salomis.

Belgijoje įvykdyta eutanazija

Bruxelles (Bernardinai.lt) – Belgų dvyniai, kurie gimė kurti ir dar neteko regėjimo, išgyveno tokias dvasines kančias, negalėdami matyti vienas kito, kad jų noras mirti buvo patenkintas. Šis 45 metų dvynių atvejis išbandė teisėtą eutanazijos ribas. Gydytojai sulėidė dvyniams mirtinas injekcijas, kai jie drauge išgėrė kavos ir vienas su kitu atsiveikino. Belgija yra viena iš nedaugelio pasaulio valstybių, kur eutanazija yra legali. Pacientas turi būti suaugęs, galintis

suvokti savo veiksmus, o pageidavimas mirti turi būti savanoriškas, didžiulis ir ne kartą pakartotas. Toks pacientas taip pat turi patirti nuolatinį ir nepakeliamą dvasinį ar fizinį skausmą, kurio medicina negali išgydyti. Be to, jo būklė turi būti rimta ir nepagydoma, sukelta ligos ar sužeidimo. Nepakeliamos kančios gali būti ir dvasinės, ir fizinės. Belgijoje eutanazija buvo įteisinta 2002 m., ir kasmet tokių atvejų daugėja.

VERSLO NAUJIENOS

LIETUVA

Seimas po svarstymo pritarė Šilumos ūkio įstatymo pataisoms, kurios skatins daugiabučių modernizavimą. Už teisės akto pakeitimus po svarstymo balsavo 55 Seimo nariai, prieš 4, susilaikė 41 parlamentaras. Įstatymo projekto priėmimas numatomas sausio 17 d. Pagal siūlomas nuostatas savivaldybės institucija turėtų teisę įpareigoti daugiabučio namo, kuriame buvo viršyta didžiausia šilumos suvartojimo norma, butų ir kitų patalpų savininkus Vyriausybės nustatyta tvarka per 24 mėnesius rekonstruoti namo šildymo ir karšto vandens sistemas ir atlikti kitus namo atnaujinimo darbus pagal prielomuosius reikalavimus.

***

LR aplinkos ministras Valentinas Mazuronis įsitikinęs, kad būtina pertvarkyti regioninius atliekų tvarkymo centrus (RATC). Dėl jų vengimo bei nesugebėjimo panaudoti atliekų sektoriaus plėtrai skirtas Europos Sąjungos lėšas gali tekti mažinti ar išvis nubraukti tam skirtą finansavimą. Be to, neįvykdžius užduočių Lietuvai gresia Europos Komisijos sankcijos ir baudos. Komunalinių atliekų tvarkymo plėtrai dar 2010 m. kovo 31 d. skirtas finansavimas – 450 mln. litų. Pinigai skirti dešimčiai šalyje veikiančių RATC. Už juos numatyta sukurti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir atliekų panaudojimo energijai gauti pajėgumus.

***

Lenkijos centrinis bankas spėja, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP), 2012 m. augęs 3 proc., tokį pat augimą parodys ir šiais metais. Tokia pat augimo kreivė numatoma ir Estijai, pranešė Lenkijos naujienų agentūra PAP. Latvijai numatomas 4,9 proc. BVP augimas 2012 m. ir 3,3 proc. šiemet. Lietuvos bankas 2012 metais numato 3 proc. šalies ūkio augimą, 2013 metais – 3,1 proc. Lietuvos komercinių bankų ūkio augimo spėjimai 2013 metams svyruoja nuo 2 iki 4 proc. Didžiausią BVP augimą šiemet – 4 proc. – numato „Swedbank“.

***

Kaip rodo bendrovės „Creditinfo Lietuva“ duomenys, Lietuvos gyventojų pradelsti išiskolinimai pernai padidėjo 17 proc. ir gruodžio pabaigoje siekė 3,22 mlrd. litų. Skolų augimas pernai buvo lėtesnis nei 2011 m., kai jų padaugėjo 47 proc. Be to, pernai gyventojai padengė 874 mln. litų pradelstų skolų, arba 27 proc. daugiau nei 2011 m. Vien per paskutinius keturis praėjusių metų mėnesius gyventojai padengė 448 mln. litų anksčiau susidariusių išiskolinimų. Tai yra daugiau nei per ankstesnius 8 mėnesius kartu sudėjus. Per metus fizinių asmenų, turinčių bent vieną pradelstą skolą, padaugėjo 9 proc. nuo 228 tūkst. iki 249 tūkst., vidutinė vieno gyventojų pradelstos skolos suma per metus padidėjo 172 litais iki 6569 litų. Skolų portfelis finansų sektoriui per metus padidėjo 9 proc., telekomunikacijų – 6 proc., komunalinių paslaugų – 50 proc., greitųjų kreditų – 89 procentais. Didžiausia bendros skolos dalis – 70 proc. –

tenka trijų didžiųjų šalies miestų gyventojams, o mažiausia – Birštono, Pagėgių, Lazdijų, Ignalinos, Šakių ir Molėtų gyventojams.

***

Valstybės valdomos įmonės pernai per 9 mėnesius gavo 366,4 mln. litų grynojo pelno – 9,3 proc. mažiau nei 2011 m. tuo pačiu laiku, kai jis siekė 404 mln. litų. Valstybės įmonių pardavimo pajamos pernai sausį-rugsėjį, palyginti su 2011 m. devyniais mėnesiais, padidėjo 1 proc. iki 5,017 mlrd. litų. Įmonių pajamos augo nedaug dėl bendrovėje „Orlen Lietuva“ pavasarį vykusio kapitalinio remonto. Gerus ketvirčio rezultatus lėmė geri transporto sektoriaus, ypač „Lietuvos geležinkelių“, rezultatai.

***

LR Sveikatos apsaugos ministras Vytenis Andriukaitis Seime įregistravo pataisą, ribojančią finansavimą už suteiktas paslaugas iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo. Sveikatos draudimo įstatymo pakeitimo projekte numatyta sąlygų, kurios už borto paliktų privačias gydymo įstaigas, teikiančias dienos chirurgijos paslaugas, ligoms diagnozuoti atliekančias brangius tyrimus, besimančias sudėtingų gydymo procedūrų. Užregistruotomis Sveikatos draudimo įstatymo pataisomis siekiama, kad visos medicinos įstaigos dirbtų vienodomis konkurencinėmis sąlygomis ir teiktų paslaugas, kurių reikia, o ne kurias nori.

***

Vieno didžiausių Lietuvos komercinių bankų „Swedbank“ analitikai teigia, kad emigracijos problema Lietuvoje mažėja. „Grynoji emigracija (išvažiavusių ir grįžusių skirtumas) artėja prie žemiausio lygio nuo 2003 metų“, – sausio 16 d. sakė „Swedbank“ vyriausiasis analitikas Nerijus Mačiulis. Jis skaičiavo, kad pernai daugiau nei 40,000 gyventojų išvažiavo iš Lietuvos, tačiau daugiau nei 20,000 grįžo. Anot jo, jei tai tęsis, šiemet gryniosios emigracijos rodiklis bus maždaug tik 15,000 gyventojų. N. Mačiulio teigimu, mažėja ir emigrantų perlaidų į Lietuvą srautas – pernai jis buvo apie 800 mln. litų ir sudarė mažiau kaip 4 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP). 2011 m. šis srautas siekė apie 1,2 mlrd. litų, arba 6 proc. BVP.

PASAULIS

JAV Atstovų Rūmai patvirtino 51 mlrd. JAV dol. vertės pagalbą nukentėjusiems nuo viesulo „Sandy“, praneša BBC. Konservatorių opozicija kritikavo tokias išlaidas. Atskirais balsavimais Kongreso žemieji rūmai nutarė skirti 17 mlrd. JAV dol. būtinajai pagalbai ir 34 mlrd. JAV dol. ilgalaikiams projektams. Iš būtinajai pagalbai skirtos sumos bus padengti infrastruktūros atkūrimo darbai ir neatidėliotina pagalba atskiroms viesulo aukoms. Antroji suma padengs infrastruktūros patobulinimus, kurie padės išvengti audrų žalos ateityje. Kongresas jau patvirtino 9,7 mlrd. JAV dol. pagalbą draudimams nuo potvynių, kai įstatymų leidėjai iššaurės rytų sukurtą Atstovų Rūmų atidėliojant šį balsavimą.

***

Rinkos dalyviams laukiant naujais duomenimis apie JAV „juodojo aukso“ atsargas, sausio 16 d. naftos kainos kopija aukštyn. „Brent“ rūšies naftos kainos vasario sandoriams augo 26 centais iki 110,56 JAV dol. už barelį. WTI kainos vasario sandoriams sustiprėjo 18 centų iki 93,46 JAV dol. už barelį. JAV Energetikos departamentas vėliau skelbs praėjusios savaitės naftos atsargas.

***

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) pareiškė, kad pasaulio ekonomikos ateitis gerėja, ekonominis aktyvumas stiprėja JAV, euro zonoje ir Kinijoje. Rodikliai atskleidžia, jog augimas tvirtėja JAV, nuosmukis euro zonoje stabilizuojasi ir matomi nedrąsūs posūkio aukštyn ženklai Kinijoje. EBPO regione, kuriam priklauso 34 šalys, augimas tvirtėja.

***

Padidėjus vartojimo prekių importui, JAV užsienio prekybos deficitas lapkritį netikėtai išaugo. Prekybos deficitas augo 16 proc. iki 48,7 mlrd. JAV dolerių ir buvo didžiausias nuo balandžio. Importas augo 3,8 proc., eksportas – 1 procentu. Vartojimo prekių importas padidėjo 4,6 mlrd. JAV dolerių, o naftos produktų importas smuko 870 mln. JAV dolerių. Importas iš Europos Sąjungos augo 4,1 proc., o eksportas smuko 1,3 procento. Prekybos deficitas su Kinija per mėnesį sumažėjo 1,7 procento.

***

Japonijos automobilių gamintoja „Toyota“ aplenkė savo JAV konkurentę „General Motors“ iš labiausiai parduodamų automobilių pasaulyje pirmos vietos. Japonijos kompanija pardavė 9 mln. 700,000 lengvųjų ir krovininių automobilių visame pasaulyje 2012 m., ir pardavimai toliau auga. GM pardavė 9 mln. 290,000 automobilių. Abiem bendrovėms pavyko padidinti pardavimus, tačiau „Toyota“ pardavimai 2012 m. buvo daug didesni, nes kompanija pristatė naujas populiariumo modelių, tokių kaip „Camry“ versijas.

***

Krovininių Latvijos geležinkeliais per praėjusius metus pervežta 2 proc. daugiau nei 2011-aisiais – 60,603 mln.

tonų. Tarptautinių krovininių srautas išaugo 1,7 proc. iki 59,174 mln. tonų, iš jų tranzito padidėjo 2 proc. iki 53,595 mln. tonų, eksporto ir importo – sumažėjo atitinkamai 1,7 proc. iki 1,904 mln. tonų ir 0,5 proc. iki 3,675 mln. tonų. Vietinių krovininių gabenta 19,8 proc. daugiau – 1,429 mln. tonų. Tranzitas per uostus padidėjo 2,7 proc. iki 49,037 mln. tonų, per sausumos sienas – sumenko 5,5 proc. iki 4,558 mln. tonų. 2011-aisiais krovininių Latvijos geležinkeliais gabenta 20,8 proc. daugiau nei 2010 m.

***

Didžiausia pasaulyje pramoninių guolių gamintoja Švedijos SKF pranešė atleidžianti 2,500 darbuotojų ir didinanti išlaidų karpymo programą. SKF siekia iki 2015 m. pabaigos sumažinti metines išlaidas 3 mlrd. kronų (347 mln. eurų). Tai turės įtakos apie 2,500 žmonių, pirmiausiai taikant ankstyvą išėjimą į pensiją ir kitas savanoriškas bei susitartas priemones. Įmonės pelnas smuko keturis ketvirčius iš eilės. Pelnas trečiąjį ketvirtį sumažėjo 23 proc. iki 1,23 mlrd. kronų. Paklausa smuko ir ketvirtąjį ketvirtį.

***

Didžiausia Europos automobilių gamintoja „Volkswagen“ 2012 m. padidino pardavimus 11 proc. iki rekordinių 9,07 mln. vienetų. Pardavimai JAV augo 34 proc., Pietų Amerikoje – 8 proc., Kinijoje – 25 proc. Europoje pardavimai nepakito, o Vakarų Europoje, išskyrus Vokietiją, smuko 6,5 proc.

***

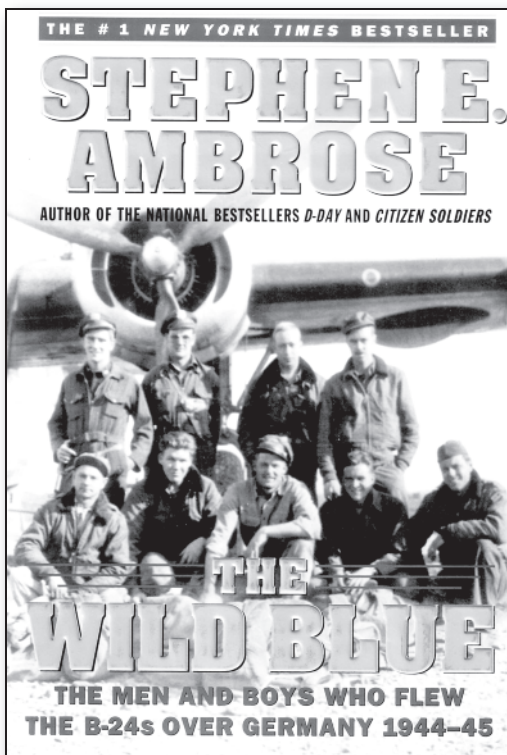
Estijos bankai turi beveik 2 mln. internetu aptarnaujamų klientų. Kiek daugiau nei 1,3 mln. gyventojų turinčios Estijos bankai šių metų pradžioje turėjo 1,940 mln. internetu aptarnaujamų klientų. „Swedbank“ internetinės bankininkystės paslaugos aktyvių vartotojų šio mėnesio pradžioje buvo 944,002, SEB – 647,000, „Danske Bank“ – 175,004, „Nordea“ – 109,007. Internetinės bankininkystės populiarumas Estijoje triskart viršija Europos Sąjungos vidurkį.

***

Automobilių gamintoja „Jaguar Land Rover“ (JLR), kurią valdo Indijos „Tata Motors“, pranešė ketinanti sukurti 800 darbo vietų Didžiojoje Britanijoje. Daugiau nei 200 naujų darbo vietų sukūrimą remia Britanijos vyriausybės regioninio augimo fondas. Papildomi darbuotojai reikalingi augant paklausai – pernai gamintojos pardavimai pašoko 30 proc. iki rekordinių 357,773 automobilių.

Parengta pagal BNS, ELTA

Pilotas McGovern (antras iš kairės) – su savo įgula Italijoje. S. E. Ambrose knygos „The Wild Blue“ viršelio nuotrauka.

Su tokiais mus bombardavo. B-24 „Liberator“ bombonešis Dayton, Ohio, oro muziejuje.

Wm. B. Young nuotr.

Kaip kandidatas į JAV prezidentus mus bombardavo

R. JOHN RAPŠYS

„Važiukit į mano ūkį Sudetenlande. Pranešiu žmonai; jūsų lauks“, – dar Kaune rusų frontui artėjant 1944 metų pavasarį mums sakė vokiečių kapitonas Kummert. Jis buvo Kauno geležinkelio stoties komendantas, labai palankus lietuviams. Leisdavo mūsų giminėms kaime atsiųsti mums maisto jo vardu, o paskui jo vairuotojas mums į namus tą maistą pristatydavo. Kitaip – vokiečiai viską konfiskudavo.

Tą rudenį ir atsidūrėme Kummertų ūkyje, Morawes kaime, Sudetenlande, Hitlerio prijungtoje Čekoslovakijos dalyje, kur nuo senovės vokiečiai gyveno. Buvome keturiese: tėvelis, mama, aš (devynerių metų) ir jaunesnis brolis. Dar prisidėjo teta su sūnumi ir dėdė su šeima.

Kaimą sudarė kokie 15 turtingų ūkininkų. Jų dviejų aukštų mūriniai namai buvo išdėstyti aplink kaimo aikštę, kur telkšnojo prūdas ir maudėsi žąsys. Lietuvoje kiekvienas iš tų masyvių namų lengvai galėjo būti dvaro rūmais.

Už tų namų buvo platūs, akmenimis grįsti kaimai su tvartais, daržinėmis ir kitais ūkio pastatais. Dar toliau – milžiniški cukrinių runkelių laukai. Čia ir buvo šuo pakastas, nes iš tų runkelių artimaime Brūxo mieste fabrikai darydavo benzina ir valydavo naftą. O tuos fabrikus reguliariai bombardavo: amerikiečiai – dieną, anglai – naktį.

Pavojingos skeveldros

Eidamas apie valandą su kaimo vaikais į mokyklą Havran miestelyje, dažnai stebėdavau amerikiečių lėktuvus metant bombas ant Brūxo. Pasigirdavo duslus sprogimai, ir dangų uždengdavo tamsių dūmų kamuoliai, bet pavojaus mums nebuvo. Tačiau reikėdavo saugotis vokiečių flako (priešlėktuvinės), nes ore sprogo sviediniai visą apylinkę apiberdavo pavojingomis skeveldromis. Vieną mokinuką tokia krentanti skeveldra ir užmušė, prakirsdama jam galvą.

Sakydavo mums: „Eikit po medžiu, kai bombarduoja.“ Visas kelias į mokyklą buvo apsodintas slyvomis, kriaušėmis ir valakiškais riešutais, tad

„slėptuvių“ mums netrūko. Aš eidavau į mokyklos popietinę pamainą, todėl visuomet matydavau amerikiečių bombonešius, kurie pasirodydavo apie 11-tą valandą ryto. Skridavo jie gana aukštai: viena grupė žemiau, kita per vidurį, o trečia – aukščiau. Būdavo nuo maždaug 50 iki daugiau nei 100 lėktuvų. Jų galingus motorus buvo galima girdėti iš tolo, dar jiems danguje nepasirodžius.

Su liniuote per delną

Mokykloje reikėjo išmokti gotišką raidyną ir nacių terminologiją. Kartą mokytojas paklausė: „Ką reiškia NSDAP?“ Tai reiškia „National Sozialistische Deutsche Arbeiter Partei.“ Bet aš vietoj „arbeiter“ (darbininkų) pasakiau „arbeits“ – (darbo) partija. Mokytojas tuoj įpliekė man teisingą atsakymą, smarkiai kirsdamas su liniuote per kairį delną po kiekvieno žodžio. Kirsdavo jis ir vokietukams už mažiausią klaidą.

Jis atrodė kaip tikras sovietų ministras Molotov: žemo ūgio, praplikęs, su apdrikusiais ūseliais ant apskrito veido ir su berėmiais akiniais ant mažos nosytės. Puikiai atsimenu šio minisadisto vardą: Emil Ziegler.

Blizgučiai iš lėktuvų

Siekdami suklaidinti vokiečių radarą, bombonešiai išmesdavo milijonus plonų sidabrinių juostelių (chaff), kurios mirgėdavo žiemos saulėje ir krutėdamos pamažu leisdavosi žemyn. Aš pririnkau tų juostelių, kuriomis papuošėme mūsų kuklią 1944 metų Kalėdų eglutę. Vėliau sužinojau, kad tas sidabrinės juostelės amerikiečiai kaip tik ir praminė Kalėdų blizgučiais – „Christmas tinsel“.

Bet Kalėdos buvo be Kalėdų Senelio. Sudetenlande ateina šv. Nikolajus gruodžio 6-tą dieną, palydimas juodo velniuko „Grampus“, kuris neklaužadoms įdeda anglies gabalą į kojine, pakabintą prie židinio.

McGovern – pilotas

Amerikiečiai atskridavo kažkur iš pietų. Kas jie tokie buvo, sužinojau visai neseniai, atsitiktinai perskaitęs istoriko Stephen E. Ambrose knyga „The Wild Blue“. Ten jis vaizdžiai aprašo, kaip ame-

rikiečiai bombarduodavo Vokietiją ir Austriją. Pasirodo, Brūxą bombarduodavo lėktuvai iš 455-tos bombonešių grupės, kuriai priklausė nemažai eskadrilių. Viena iš jų buvo 741-ma eskadrilė, o vienas iš jos pilotų – 22 metų vyr. leitenantas George S. McGovern iš South Dakota valstijos. Tai tas pats McGovern, kuris 1972 metais rungtyniavo su Richard M. Nixon dėl Amerikos prezidento kėdės. (Respublikonas Nixon buvo perrinktas 60 proc. bendrų balsų daugumos. Demokratas McGovern „nešė“ vos vieną valstiją.)

B-24: galingas lėktuvas

McGovern buvo lėktuvo „Dakota Queen“ pilotas. Tai buvo galingas B-24 „Liberator“ tipo keturių motorų bombonešis. Prilaukė daugiau nei 12,000 svarų bombų ir 10 sunkiųjų kulkosvaidžių. Įgulą sudarė 10 vyrų. Su 300 mylių per valandą greičiu galėdavo nukristi iki 2,850 mylių. Pasiėkdavo 32,000 pėdų aukštį, nors normaliai bombarduodavo iš 20,000 pėdų.

McGovern bazė buvo pietryčių Italijoje, prie Cerignola miestelio. Į Brūxą ir atgal per Alpes suskraidyti trukdavo apie 8 valandas, plius valandą ore susirikiuoti. Kiekviena eskadrilė turėjo jai būdingus uodegos ženklus, kad ore lėktuvai lengvai matytų, prie ko rikiuotis. McGovern eskadrilės ženklas buvo juodas keturlapis dobilas.

Skristi su B-24 „Liberator“ nebuvo pyragai. B-24 buvo pats sunkiausiai valdomas iš visų bombonešių. Reikėjo stiprių rankų. Kylant virš 10,000 pėdų, turėjai užsidėti deguonies kaukę. Per juosmenį buvo du atviri langai kulkosvaidžiams. Temperatūra lėktuve nukrisdavo net iki minus 50 laipsnių Fahrenheit. Buvo būtina dėvėti storus odinius ilgus kailinius, avėti šiltus aulinius batus. Prie to dar prisidėdavo šarvuotos liemenės ir parašiutai. Lakūnai vos galėdavo pajudėti. Vienintelis maistas – sumuštiniai ir kava iš termosio.

Flako pragaras

Iš visų bombarduotų miestų Brūxe buvo pats aršiausias flakas, taip McGovern tvirtino. „Matėsi

Nukelta į 14 psl.

Morawes kaimo vaizdai, 1944 m. Pirmo vaizdo dešinėje esanti strėlė rodo, kur Rapšiai viename kambaryje gyveno.

Stadt & Dorf Atelier nuotr.

Kultūrinė veikla Gross Hesepe DP stovykloje

1946–1948 m.

3

PRANAS ZARANKA

„Kalėdų karalaitės“ vaidintojai ir mokytojai. Iš dešinės: H. Stasas, I. Ferdinando, P. Sičiūnienė; iš k.: G. Dambrauskienė, M. Kudirkienė ir Pr. Zaranka.

1946 m. Gross Hesepe pradžios mokyklai Kalėdoms reikėjo kokio nors kalėdinio vaidinimėlio. Ėmiau ir atkūriau „Kalėdų karalaitę“. Gal ne žodis žodinė, bet gana arti originalo. Kai vėliau, susitikęs autorių kun. J. Kuzmickį-Joną Gailių, papasakojau jam apie tai, jis sakė to kūrinėlio nebeprešimenaš. Trobelės ir puošnias Karalaitės rūmų dekoracijas sukūrė Ferdinando, sniegulių baletą paruošė mokytoja G. Dambrauskienė, kostiumus siuvo mokytojos ir mamos, techniniais dalykais rūpinosi ir veikė vedėjas Stasas, aš režisavau. Vaidino 17 vaikų. Buvo gražus renginys.

Tą pjesę 1950 m. Kalėdoms pradėjau ruošti Diepholz stovykloje su pradžios mokyklos mokiniais, bet turėjau emigruoti. Mano darbą užbaigė mokytojos.

Amerikoje Detroit lietuvių pradžios mokyklos tą pjesę vaidino net 5 kartus. Vis buvo tobulinamos dekoracijos. 1974 m. tarp žiūrovų buvo Simas Kudirka. Tai buvo išradingas spektaklis. Kad nereikėtų keisti dekoracijų, M. Abarius Dievo Apvaizdos parapijos salėje įrengė antrą sceną-trobelės vidų. Taigi „Kalėdų karalaitė“

ilgai ir plačiai karaliavo scenoje – nuo Leliūnų iki Detroit.

„Eglė žalčių karalienė“

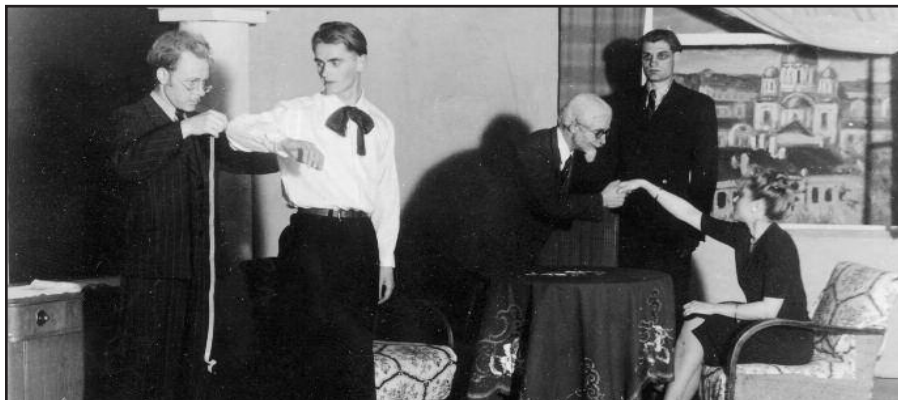
1947 m. vasario 16 d. gimnazija pastatė Salomėjos Nėries eiliuotą pasaką „Eglė žalčių karalienė“. Režisavo Irena Rindzevičienė, vaidinusi Kauno teatre. Dekoracijas, kaukes, rūbus ir butaforiją kūrė dail. Vl. Stančikaitė, jai talkino dailės studijos mokiniai. Ypatingai įdomūs buvo jūros dugno gyviai. Eglę vaidino A. Pociūtė, Žilviną – V. Kazlauskas, Motiną – A. Jablonskytė, Tėvą – J. Duoba, Žiniuonę – E. Miniataitė. Nuotraukoje matau 24 veikėjus. Prologą už scenos skaityti teko man. Gaila, kad kai kurių parengimų arba nebuvo išspausdintos programos, arba jų neišsaugojau.

„Atžalynas“

1947 m. balandžio 20 d. Gross Hesepe stovyklos vaidybos mėgėjai pastatė Kazio Binkio penkių veiksmų pjesę „Atžalynas“. Režisuoti kun. Petrelevičius prikalbino mane. Kelias

Eglė Žilvino rūmuose.

„Atžalynas“, 1947.4.20, pirmo veiksmo scena. Žiogas, Petras, Tījūnas, Keraičiai.

AKIŲ LIGOS

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
**4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL**
Tel. 708-422-8260

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
**6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638**
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

ADVOKATAI

**Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS**
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

**Apsilankykite
„Draugo“
internetinėje
svetainėje
www.draugas.org**

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

MITYBININKĖ

DR. VILIJ A. KERELYTĖ
6420 West 127th St. Suite 106
Palos Heights, IL 60463
708-239-0909;
nutritionow6420@att.net
Valandos:
pirm.-ketv. 10 val. r. – 4 val. p. p.

savaite lankiau įvairius susirinkimus, klausiau, kaip koks žmogus kalba, dairiausi į jų veidus, planavau, kam kokią vaidmenį duoti. Nesikuklinau ir pats imtis pagrindinio vaidmens – Petro. Mano dėdė buvo F. Jarašius, solidnas, gero stoto vyras, o dėdienė – I. Rindzevičienė, tikra Kauno „poniusenka“. Gyvas buvo Petro draugas Jasius – J. Žurkevičius, puikiai savo vaidmenis atliko klasės auklėtojas Tījūnas (A. Arminas), siuvėjas Žiogas (A. Vazonis), tipiška bu-

vo mokytojų taryba, o gimnazistai nemeluoti visi mokėsi gimnazijoje.

Dekoracijas, ypač pirmo veiksmo gražų Kauno vaizdą, regimą pro langą, sukūrė I. Ferdinando. Jis ir grimą darė su A. Jablonskyte. Techninę pastatymo dalį tvarkė J. Montvila.

„Atžalynas“ buvo mano didžiausias teatrinis žygis. Vien tik suburti 39 artistus ir juos suvaldyti repetacijų metu (ypač gimnazistus) reikėjo drąsos ir gerklės.

Bus daugiau.

ATLANTIC Express Corp. 1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Air Freight
Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking
Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

A † A
JUOZAS NOREIKA

Mirė 2013 m. sausio 10 d., sulaukęs 87 metų.

Gimė Kaune, Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 53 metus.

Nuliūdę liko: žmona Dana, sūnus dr. Vidas Noreika, duktė dr. Alma Noreikaitė-Spellacy (Kevin), anūkės Samantha ir Anna Spellacy, giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

A. a. Juozas studijavo Vokietijoje ir Australijoje, kur įsigijo inžinieriaus mechaniko diplomą.

Velionis buvo pašarvotas St. Ann of the Dunes bažnyčioje, Beverly Shores, IN, kurioje po lankymo buvo aukotos šv. Mišios. Palaidotas St. Stanislaus katalikų kapinėse, Michigan City, IN.

Liūdinti šeima

Cleveland lietuvių visuomenė 2012 m. gruodžio 17 d. Calvary kapinėse amžinai atsisveikino su sulaukusi 96 m. seneliu, tėvu, bendruomenininku, dalyvavusiu LB apylinkės valdybose, lietuvių organizacijoje

A † A
JONU GUDĖNU
1916.11.09–2012.12.12

Giliausią užuojautą sūnui ALGIUI GUDĖNUI ir LORETAI GUDĖNIENEI, jų sūnui ERIKUI, dukrai LINAI, Algio broliui EDMUNDUI GUDĖNUI, pusei JUSTINAI GUDĖNAITEI, jos sūnui GABRIELIUI, giminėms, artimiesiems Amerikoje ir Lietuvoje reiškia šeimos bičiuliai

dr. Viktoras Stankus ir Andrius Stankus

A † A
JOSEPH NOREIKAI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą žmonai DIANAI, dukrai ALMAI ir jos šeimai, sūnui VIDUI, giminėms ir artimiesiems.

Beverly Shores Lietuvių klubas, Indiana

Sūnui

A † A
RAIMUNDUI BARIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame buvusį Palm Beach apylinkės pirmininką VLADĄ BARIŲ ir jo žmoną ROŽĘ.

PB apylinkės valdyba ir lietuvių bendruomenė

Marija Arštikienė, gyvenanti North Riverside, IL, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Aldona Rekašienė, gyvenanti Glenview IL, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Tariame nuoširdų ačiū už paramą.

A † A
MARIJA ANDRIUŠIENĖ
PETRUŠAITYTĖ

Mirė 2013 m. sausio 13 d., 10:30 val. vakaro, sulaukusi 91 metų.

Gyveno Lemont, IL.

Gimė Lietuvoje, Kybartuose.

Nuliūdę liko: sūnus Edvardas su žmona Astra; anūkai Justinas su žmona Julija, Danius ir Rene; sesuo Renata Žilionienė su vyru Česiumi ir šeima; svainė Birutė Petrušaitienė su šeima Kanadoje; svainė Regina Mickevičienė su šeima Wausau, WI, kiti giminės.

A. a. Marija buvo žmona a. a. Engelberto, mama a. a. Vytenio, sesuo a. a. Elytės Pažėra, a. a. Vyto Petrušaičio, a. a. Apolinaro Petrušaičio, a. a. Egio Petrušaičio.

A. a. Marija bus pašarvota penktadienį, sausio 18 d. nuo 9 v. r. iki 10 val. r. Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje, 14911 127th St., Lemont, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Vietoje gėlių prašom aukoti Pal. Jurgio Matulaičio misijai.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

PENKERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A
Dr. JONAS ŠALNA

2013 m. sausio 18 d. sueina penkeri metai, kai netekome mylimo Jono.

Kviečiame kartu su mumis pasimelsti.

Žmona Janina ir artimieji

A † A
VANDAI JAUTOKAITEI

iškeliavus Amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame brolių, Jaunimo centro ilgametį tarybos narį VIKTORĄ JAUTOKĄ ir žmoną RŪTĄ, seseris SAULĘ ir REGINĄ bei visus gimines ir artimuosius.

Jaunimo centro taryba ir valdyba

Daytona Beach, FL, Lietuvių klubo narei

A † A
ELYTEI AMBROZAITIENEI

mirus, sūnui RIMUI su ALICIJA, anūkams EDVARDUI ir DEREK, giminėms, draugams Amerikoje ir Lietuvoje reiškiamo gilią užuojautą.

Klubo valdyba ir nariai

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Brighton Park Švč. Mergelės Marijos** Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) sekmadienį, sausio 20 d., 10 val. r. šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. Kun. G. Keršys kviečia kiekvieną mūsų į bažnyčią atsivesti po vieną savo draugą, kaimyną ar šeimos narį. Po Mišių parapijos salėje – kavutė. Primename, kad kiekvieną ketvirtadienį 8 val. r. šv. Mišias kun. G. Keršys atnašauja lietuvių kalba. Po pamaldų klausomos išpažintys.

■ **Jaunimo centro Moterų klubas** sausio 20 d. vėl visus maloniai kviečia po 10:30 val. r. šv. Mišių Tėvų jėzuitų koplyčioje užsukti į Jaunimo centro kavinę, kur galėsite paskanauti gardžių mielinų blynų su obuoliene. Savo apsilankymu paremsite Jaunimo centrą.

■ **Vasario 3 d., sekmadienį, PLC, di-džiojoje salėje, Lemont**, bus pristatomas organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ metinis veiklos pranešimas. Pradžia – 12:30 val. p. p. Daugiau informacijos rasite internetiniame puslapyje www.childgate.org arba el. paštu: vvm@childgate.org

■ **Vasario 9 d., šeštadienį, 6:30 val. v. PLC, R. Riškus salėje, Lemont**, vyks Pasaulio lietuvių centro 25-mečio jubiliejinis pokylis „Mardi Gras“. Apie dalyvavimą prašoma pranešti iki š. m. sausio 26 d. tel. 630-272-1252 (Linda Rugienienė) arba tel. 630-257-0153 (Žibutė Pranckevičienė). Kaina – 70 dol. asmeniui. Gros broliai Švabai ir „Jazz Jazz“.

■ **LR generalinis konsulas Čikagoje** vasario 16 d., šeštadienį, 6 val. v. kviečia į Aistės Smilgevičiūtės ir grupės „Skylė“ koncertą Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). Įėjimas nemokamas.

■ **Kovo 10 d., sekmadienį: „Rasos“** liuanistinėje mokykloje, Naperville, IL, vyks Čikagos ir apylinkių liuanistinių mokyklų mokytojų konferencija. Konferenciją globoja JAV LB Švietimo taryba. Daugiau informacijos galima gauti el. paštu: jurate2@hotmail.com. (Jūratė Liutkienė).

■ **LR generalinis konsulas Čikagoje** kovo 10 d., sekmadienį, nuo 12 val. p. p. iki 5 val. p. p. kviečia į Navy Pier centro „Crystal Gardens“ salę, į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventę „Celebrate Lithuanian Independence“. Šventės metu numatomi meno grupių pasirodymai, bus sudarytos sąlygos verslininkų, menininkų bei organizacijų atstovų dalyvavimui. Norinčius renginio metu pristatyti savo kūrinius, veiklą ar parduoti liuanistines prekes, o taip pat norinčius tapti šventės rėmėjais ar kitaip prie jos prisidėti prašoma apie tai pranešti generalinio konsulato darbuotojai Agnei Vertelkaitei el. paštu agne.vertelkaite@urm.lt arba tel. 312-397-0382, tr. nr. 204.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Sausio 26 d. nuo 4 val. p. p. iki 10 val. v. adresu: 12001 Sunrise Valley Dr., Suite 202, Reston, VA 20191**, vyks pokerio turnyras. Pusė turnyre surinktų lėšų bus skiriama Kristijono Donelaičio liuanistinei mokyklai (KDLM), Washington, DC, kita pusė – laimėjimams. Žaidimo mokestis – 40 dol. Apie dalyvavimą prašoma pranešti el. paštu: Art@ArtRealEstateGroup.com. Daugiau informacijos galite gauti tel. 703-542-2201 ar el. paštu: rimasc@whiteboardfederal.com (Rimas) arba tel. 703-541-8200 ar el. paštu: Art@ArtRealEstateGroup.com (Artūras).

■ **Svetainėje: www.neringa.org paskelbtas 2013 m. Neringos stovyklų tvarkaraštis.** Registracija į stovyklas prasidės vasario 1 d. Daugiau informacijos – el. paštu: regina@neringa.org (Regina).

■ **Vasario 21 d., ketvirtadienį, 7 val. v. Šv. Petro parapijos salėje (619 Lexington Ave. at 54th St., Manhattan, New York, NY 10022, JAV)** vyks Aistės Smilgevičiūtės ir grupės „Skylė“ koncertas.

■ **Vasario 22 d., penktadienį, kviečiame visus į Aistės Smilgevičiūtės ir grupės „Skylė“ koncertą** Baltimore liuanistinių namuose (851-853 Hollins St. Baltimore, MD 21201, JAV). Pradžia – 8 val. v.

Gen. konsulas Čikagoje lankėsi Jaunimo centre

Sausio 12 d. Jaunimo centre lankėsi Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Jis apžiūrėjo Jaunimo centro patalpas, susitiko su centro tarybos ir valdybos nariais, aplankė Lituaništinio tyrimo ir studijų centrą, su Čikagos lituanistinės mokyklos mokiniais kalbėjosi apie Sausio 13-ąją.

Nuotraukoje: M. Gudynas (antras iš kairės) su grupe Jaunimo centro tarybos ir valdybos narių (iš kairės): Antanu Paužuoliu, JC valdybos pirmininke Neringa Aleksoniene, Valdu Keruliu ir Mindaugu Bielskumi.

Laimos Apanavičienės nuotr.

Lietuvos Respublikos garbės generalinė konsulė JAV Ingrida Bublienė š. m. sausio 16 d. Vilniuje susitiko su naujuoju švietimo ir mokslo ministru prof. Dainiumi Pavalkiu ir aptarė bendradarbiavimo pletrą tarp Lietuvos universitetų ir Kent State University.

Ministru garbės konsulė papasakojo apie gražų Kent State University ir Šiaulių universiteto bendradarbiavimą. Prieš dvejus metus šie universitetai pasirašė bendradarbiavimo sutartį, kuri sėkmingai vykdoma ir plečiama. Ši sutartis – reikšmingas įvykis ne tik abiem universitetams, bet ir liuanistinių išeivijai JAV bei pačiai Lietuvai.

Ingridos Bublienės archyvo nuotr.

SKELBIMAI

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Bank,** 2212 West Cermak Road. **Tel. (773) 847-7747**

Advokatas
VYTENIS LIUOVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100

„Draugo“ tel. 773-585-9500

Maironio liuanistinės mokyklos, Lemont, mokiniai ir mokytojai paminėjo tragiškąsias Sausio 13-osios 22-ąsias metines. Tylos minute buvo pagerbti visi keturiolika tą dieną žuvę didvyriai. Mokiniai susikaupė ir įdėmiai klausėsi mokytojos Ramutės Straukos skaitomų Sausio įvykių eilėraščių, kuriuos sukūrė Klaipėdos miesto 7-8 klasių mokiniai 1991m., dainavo patriotines dainas. Mokiniai dalyvavo ir JAV LB Lemont apylinkės suruoštame Sausio 13-osios minėjime.

Nuotraukose (kairėje): scenoje – JAV LB Lemont apylinkės pirmininkė Violeta Valaitytė ir Maironio liuanistinės mokyklos mokinys Danielius Kwiatkowski; mokiniai Valdas Šimanauskas, Marius Mereckis, Maya Chiapetta, Danielius Kwiatkowski ir Mantas Motiekaitis Sausio 13-osios aukų garbės sargyboje.

Kazio Motiekaičio nuotraukos

